

Návrh

VYHLÁŠKA

ze dne... 2022,

kteřou se mění vyhláška č. 505/2006 Sb., kteřou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Ministerstvo práce a sociálních věcí stanoví podle § 119 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 206/2009 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 313/2013 Sb. a zákona č. 254/2014 Sb., k provedení § 73 odst. 3, § 74 odst. 3 a § 75 odst. 1 tohoto zákona:

Čl. I

Vyhláška č. 505/2006 Sb., kteřou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění vyhlášky č. 166/2007 Sb., vyhlášky č. 340/2007 Sb., vyhlášky č. 239/2009 Sb., vyhlášky č. 162/2010 Sb., vyhlášky č. 391/2011 Sb., vyhlášky č. 389/2013 Sb., vyhlášky č. 218/2016 Sb., vyhlášky č. 387/2017 Sb. a vyhlášky č. 34/2022 Sb., se mění takto:

1. V § 5 odst. 2, § 6 odst. 2 písm. a), § 8 odst. 2, § 9 odst. 2, § 10 odst. 2 písm. a), § 11 odst. 2 písm. a), § 12 odst. 2 písm. a), § 17 odst. 2 písm. c) a v § 35 odst. 2 písm. c) se částka „135 Kč“ nahrazuje částkou „155 Kč“.
2. V § 6 odst. 2 písm. b) bodě 1, § 10 odst. 2 písm. b) bodě 1, § 11 odst. 2 písm. b) bodě 1, § 12 odst. 2 písm. b) bodě 1, § 13 odst. 2 písm. b) bodě 1, § 14 odst. 2 písm. b) bodě 1, § 15 odst. 2 písm. b) bodě 1, § 16 odst. 2 písm. b) bodě 1, § 17 odst. 2 písm. a) bodě 1, § 18 odst. 2 písm. b) bodě 1, § 22 odst. 2 písm. a) bodě 1, § 29 odst. 2 písm. b) bodě 1, § 32 odst. 2 bodě 1, § 33 odst. 2 písm. a) bodě 1 a v § 35 odst. 2 písm. b) bodě 1 se částka „205 Kč“ nahrazuje částkou „225 Kč“.
3. V § 6 odst. 2 písm. b) bodě 2, § 10 odst. 2 písm. b) bodě 2, § 11 odst. 2 písm. b) bodě 2, § 12 odst. 2 písm. b) bodě 2, § 13 odst. 2 písm. b) bodě 2, § 14 odst. 2 písm. b) bodě 2, § 15 odst. 2 písm. b) bodě 2, § 16 odst. 2 písm. b) bodě 2, § 17 odst. 2 písm. a) bodě 2, § 18 odst. 2 písm. b) bodě 2, § 22 odst. 2 písm. a) bodě 2, § 29 odst. 2 písm. b) bodě 2, § 32 odst. 2 bodě 2, § 33 odst. 2 písm. a) bodě 2 a v § 35 odst. 2 písm. b) bodě 2 se částka „95 Kč“ nahrazuje částkou „105 Kč“.
4. V § 6 odst. 2 písm. c) se částka „40 Kč“ nahrazuje částkou „50 Kč“.
5. V § 6 odst. 2 písm. d) se částka „140 Kč“ nahrazuje částkou „160 Kč“.

6. V § 6 odst. 2 písm. e) se částka „80 Kč“ nahrazuje částkou „90 Kč“.
7. V § 10 odst. 2 písm. c), § 13 odst. 2 písm. a), § 14 odst. 2 písm. a), § 15 odst. 2 písm. a), § 16 odst. 2 písm. a), § 17 odst. 2 písm. b), § 18 odst. 2 písm. a) a v § 35 odst. 2 písm. a) se částka „250 Kč“ nahrazuje částkou „270 Kč“.
8. V § 22 odst. 2 písm. b) bodě 1 a v § 23 odst. 2 se částka „150 Kč“ nahrazuje částkou „170 Kč“.
9. V § 22 odst. 2 písm. b) bodě 2 se částka „120 Kč“ nahrazuje částkou „140 Kč“ a částka „80 Kč“ nahrazuje částkou „90 Kč“.
10. V § 29 odst. 2 písm. a) a v § 33 odst. 2 písm. b) se částka „220 Kč“ nahrazuje částkou „240 Kč“.

Čl. II

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2023.

O d ů v o d n ě n í

Obecná část

A. Zhodnocení platného právního stavu

Podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“) nesmí úhrady za poskytování sociálních služeb překročit maximální výši stanovenou prováděcí vyhláškou č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“).

V současné době jsou vyhláškou č. 505/2006 Sb. stanoveny tyto maximální sazby úhrad:

- a) za ubytování v zařízeních typu domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy se zvláštním režimem, týdenní stacionáře, chráněné bydlení, sociální rehabilitace, odlehčovací služby a sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče činí maximální úhrada 250 Kč/den, v zařízeních typu služby následné péče a terapeutické komunity činí maximální úhrady 220 Kč/den, v zařízeních typu domy na půl cesty, azylové domy činí maximální úhrady 150 Kč/den;
- b) za celodenní stravu v zařízeních typu domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy se zvláštním režimem, denní stacionáře, týdenní stacionáře, chráněné bydlení, centra denních služeb a azylové domy a dále v případě pečovatelské služby, sociální rehabilitace, odlehčovacích služeb, služeb následné péče, sociálních služeb poskytovaných ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče, terapeutických komunit a sociálně terapeutických dílen činí maximální úhrada 205 Kč/den (z toho úhrada za oběd činí max. 95 Kč);
- c) maximální hodinová úhrada za poskytnutí úkonu péče je stanovena u těch sociálních služeb, kde jsou úhrady stanoveny podle skutečně spotřebovaného času nezbytného k zajištění úkonu péče. Je tomu tak v případě pečovatelské služby, osobní asistence, průvodcovských a předčitatelských služeb, služeb podpory samostatného bydlení, odlehčovacích služeb, center denních služeb, denních stacionářů, chráněného bydlení a sociální rehabilitace, a to ve výši 135 Kč/hodinu;
- d) samostatně jsou stanoveny při poskytování pečovatelské služby ještě maximální sazby za dovoz nebo donášku jídla (40 Kč), vyprání a vyžehlení 1 kg prádla (80 Kč) a realizaci velkého nákupu, nákupu ošacení nebo vybavení domácnosti (140 Kč).

Zachování současných maximálních výší úhrad za poskytování sociálních služeb neřeší potřebu vyšší participace uživatelů sociálních služeb na financování rychle rostoucích nákladů souvisejících s jejich poskytováním.

B. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Navrhuje se upravit (zvýšit) současné maximální výše úhrad za poskytování sociálních služeb, a to v reakci na zvýšení nákladů na sociální služby z důvodů inflace (meziroční míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen činila v srpnu roku 2022 17,2 %). Tyto skutečnosti se promítají do růstu veškerých cen, a tím do celkových provozních nákladů vynakládaných na poskytování sociálních služeb. Jen pro ilustraci, v roce 2019 činily celkové náklady sektoru sociálních služeb 49 mld. Kč, v roce 2021 výše celkových nákladů stoupla

na 61 mld. Kč, což je nárůst téměř o čtvrtinu (24 %), přičemž předpokládáme, že v roce 2022 celkové náklady sektoru sociálních služeb překročí částku 80 mld. Kč.

Růst provozních nákladů je markantní zejména u pobytových sociálních služeb, kdy v letošním roce tyto náklady z výše uvedených důvodů narostly o desítky procent a poskytovatelé pobytových sociálních služeb mají zcela oprávněné obavy, že zanedlouho již nebudou schopni zajistit své fungování.

Dalším důvodem nezbytnosti schválení právní úpravy je naplnění predikce vývoje míry inflace, která v roce 2022 dosahuje dvojciferných hodnot. Připočteme-li enormní růst cen energií, jejichž spotřeba je jedním ze základních předpokladů poskytování sociálních služeb, bez schválení navrhované právní úpravy by mohlo dojít k naprosto bezprecedentní a výsoce rizikové destabilizaci sociálních služeb.

C. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

Cílem návrhu vyhlášky je s přihlédnutím k uvedenému popisu současného stavu **zvýšení současné maximální denní částky úhrady za stravu a ubytování u služeb sociální péče, zvýšení maximální hodinové úhrady za poskytnutí úkonu péče u služeb sociální péče, a také zvýšení sazby za dílčí činnosti v rámci pečovatelské služby.** Navrženým opatřením se umožní poskytovatelům sociálních služeb sjednávat individuálně úhrady za poskytované služby tak, aby to lépe odpovídalo skutečně vynaloženým nákladům, a zároveň zůstává zachována úroveň ochrany uživatelů ve smyslu současné ekonomické dostupnosti.

Navrhuje se zvýšení současné maximální denní částky úhrady za stravu o 20 Kč, za obědy o 10 Kč, za ubytování o 20 Kč a za hodinu poskytnutí úkonu péče o 20 Kč u služeb sociální péče, tj. u služeb: osobní asistence, pečovatelská služba, průvodcovské a předčitatelské služby, podpora samostatného bydlení, odlehčovací služby, centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení, sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče.

Obdobně se navrhuje navýšení maximální sazby za poskytnutí ubytování (je-li relevantní) a stravu u těchto služeb sociální prevence: domy na půl cesty, služby následné péče, terapeutické komunity, sociální rehabilitace, sociálně terapeutické dílny. U služby azylové domy se rovněž navrhuje zvýšení denní sazby za ubytování o 20 Kč, jde-li o úhradu za dospělého. Jde-li o dítě, navrhuje se navýšení maximální denní úhrady o 10 Kč.

Dále se navrhuje u pečovatelské služby navýšení sazby za dovoz nebo donášku jídla o 10 Kč, za vyprání a vyžehlení 1 kg prádla o 10 Kč a za realizaci velkého nákupu, nákupu ošacení nebo vybavení domácnosti o 25 Kč.

V pobytových zařízeních sociálních služeb bude i nadále zachován zaručený minimální zůstatek z příjmů klienta (15 %, respektive 25 %), což omezuje u většiny klientů využití i současné maximální výše úhrady za stravu a ubytování poskytovatelem. Má-li mít navrhované zvýšení maximálních úhrad výraznější efekt, je nutné zaměřit se na nezbytnou vyšší participaci vlastních i jiných zdrojů klienta (spoluúčast osob blízkých, z jiných zdrojů – rozhodně ne však na úkor zadlužení klienta) na úhradě nákladů za poskytnutou sociální službu.

Zvýšení maximálních úhrad otevře možnost větší finanční participace rodinných příslušníků klientů sociálních služeb a dalších osob podle § 71 odst. 3 zákona o sociálních službách.

D. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Návrh novely vyhlášky je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, včetně Listiny základních práv a svobod.

E. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie

Návrh vyhlášky nezpracovává právo Evropské unie a není s právem Evropské unie v rozporu.

F. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami

Návrh novely vyhlášky je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

G. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy

Navrhovaná právní úprava včetně navýšení maximálních částek denních úhrad nemá žádný dopad na státní rozpočet nebo veřejné rozpočty. Naopak návrh přináší mimo jiných pozitiv i snížení tlaku na státní rozpočet, což je vítané, obzvláště v situaci, kdy je zapotřebí omezovat výdaje státního rozpočtu v souladu s programovým prohlášením vlády. Negativní dopad v podobě vyšších nákladů nemá návrh ani pro poskytovatele sociálních služeb.

Přínosy do rozpočtů jednotlivých poskytovatelů sociálních služeb závisí na tom, do jaké míry je využijí a promítnou do výše úhrad uživatelům těchto služeb. Předpokládaný přínos pro poskytovatele v roce 2023 činí cca 1,1 mld. Kč (propočteno zohledňuje procento klientů, kteří nebudou moci platit zvýšené úhrady). Je zřejmé, že v některých regionech, kde je vysoký podíl nízkopříjmových obyvatel, nebude mít návrh pro organizace poskytující služby takový přínos jako například v Praze a Středočeském kraji. Nicméně, vezmeme-li v úvahu sektor služeb jako celek, je odhadovaný přínos 1,1 mld. Kč ročně vítaným zdrojem navíc.

Sociální dopady na převažující cílovou skupinu obyvatelstva (senioři) nebudou nikterak výrazné, a to jednak v souvislosti s valorizací starobních důchodů, a také kvůli avizovanému navýšení příspěvku na péči.

Starobní důchody se v letošním roce navyšovaly celkem třikrát, přičemž narostly o 16,2 %. Meziroční míra inflace ke konci roku 2022 se v tuto chvíli odhaduje na 16,5 % - reálný dopad inflace na seniory tedy bude skutečně velice mírný. Značná část příjemců starobních důchodů si tak zachová kupní sílu srovnatelnou s rokem 2021, což nelze říct o zbytku společnosti, kde jsou dopady krize mnohem citelnější. I po opětovném navýšení maximálních úhrad však bude jejich nárůst stále o hodně nižší ve srovnání se skutečným růstem maloobchodních cen v průběhu tohoto roku. Stále půjde o výrazně „dotované“ ceny, což je zjevné například na maximální úhradě za kompletní oběd, která je navržena ve výši 105 Kč, tedy hluboko pod průměrnou tržní cenou dvouchodového oběda, která se dnes pohybuje ve výši cca 150 Kč. Dále je potřeba upozornit na to, že u pobytových sociálních služeb zůstává zachován zákonem stanovený minimální zůstatek z příjmu klienta, takže na klienty s nižšími příjmy,

kteří jsou v bytových sociálních službách, nebude mít navrhovaná právní úprava žádné dopady. Je také na uvážení jednotlivých poskytovatelů sociálních služeb, zda navýšení maximálních výší úhrad využijí v plné míře nebo nikoliv. Navrhovaná právní úprava totiž zadává organizacím *možnost*, ale ne *povinnost* úhrady navýšit.

H. Zhodnocení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Návrh novely vyhlášky nemá vliv na rovnost mužů a žen.

I. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Návrh novely vyhlášky nemá vliv na ochranu soukromí a osobních údajů.

J. Dopad na podnikatelské a životní prostředí

Návrh novely vyhlášky nemá vliv na podnikatelské ani na životní prostředí.

K. Zhodnocení korupčních rizik

Návrh novely vyhlášky nemá vliv na vznik korupčních rizik.

L. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh novely vyhlášky nemá vliv na bezpečnost nebo obranu státu.

Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1

Zvyšují se stávající maximální denní částky úhrady za hodinu poskytnutí úkonu péče o 20 Kč u všech druhů sociálních služeb, které péči poskytují.

K bodům 2 a 3

Zvyšují se maximální denní částky úhrady za celodenní stravu v rozsahu minimálně 3 hlavních jídel o 20 Kč, z toho úhrada za obědy se navyšuje o 10 Kč, a to u všech druhů sociálních služeb, které výše uvedené poskytují.

K bodům 4 až 6

U pečovatelské služby se zvyšují sazby za dovoz nebo donášku jídla o 10 Kč, za vyprání a vyžehlení 1 kg prádla o 10 Kč a za realizaci velkého nákupu, nákupu ošacení nebo vybavení domácnosti o 20 Kč.

K bodům 7 až 10

Zvyšují se současné maximální denní částky úhrady za ubytování o 20 Kč u všech druhů sociálních služeb, které ubytování poskytují (u sociální služby azylové domy o 10 Kč za dítě).

K čl. II

Účinnost prováděcího právního předpisu se stanovuje k 1. lednu 2023. Nabytí účinnosti již k tomuto datu je nezbytné z několika níže uvedených velmi závažných důvodů.

Finanční deficit, vzniklý v sektoru sociálních služeb dlouhodobým umělým udržováním výše úhrad na velice nízké hladině, a to až do března letošního roku, snavaly veřejné rozpočty, především státní rozpočet. V současné ekonomické krizi je naprostou nezbytností omezování výdajů na neinvestiční nedávkové transfery a při současném prudkém trendu růstu inflace je potřeba bezodkladně a nekompromisně zareagovat v zájmu zachování kvality poskytování sociálních služeb a odvrácení kolapsu celého sektoru. Zapojit do financování sociálních služeb vyšší měrou soukromé zdroje je nutností, bez které lze očekávat zcela fatální dopady krize na tu nejzranitelnější vrstvu obyvatelstva.

Účinnost prováděcího právního předpisu k 1. lednu 2023 je zapotřebí i s ohledem k aktuální geopolitické situaci způsobující ve společnosti obecnou nejistotu a narůstající obavy. Novela zlepšit situaci v sektoru sociálních služeb, zaměstnávajícímu více než 120.000 lidí a vzhledem k současné politické a ekonomické situaci je nutné, aby se tak stalo co možná nejdříve. Nezanedbatelný finanční přínos zajistí kontinuitu kvality péče o osoby v nepříznivé sociální situaci a zabrání případnému nežádoucímu omezování rozsahu služeb, nežádoucímu spojení s úbytkem pracovních míst v sektoru, který je obvykle provázen snížením dostupnosti a kvality sociálních služeb, ale také neblahými sekundárními dopady na veřejné rozpočty a společnost jako takovou.